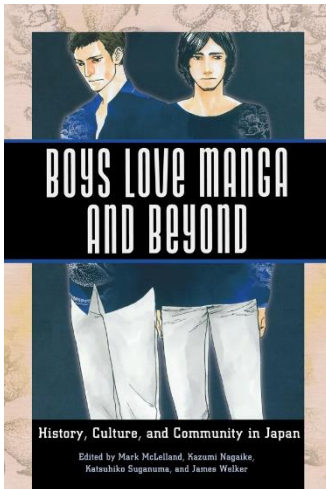


Boys Love Manga and Beyond: History, Culture, and Community in Japan.

อรสุธี ชัยทองศรี*

Orasutee Chaitongsri



McLelland, M., Nagaïke, K.,
Suganuma, K., & Welker, J.(Ed.).
(2015).

Boys Love Manga and Beyond:
History, Culture, and Community in
Japan. Mississippi: University Press
of Mississippi.

304 pages.

หลายปีที่ผ่านมาแวดวงสื่อสารมวลชนและสื่อออนไลน์ของไทยได้เริ่มกล่าวถึงลักษณะทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งซึ่งแสดงออกถึงความชื่นชมความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกระหว่างผู้ชายกับผู้ชาย แต่ไม่ได้เรียกว่าชายรักชายหรือรักเพศเดียวกัน (homosexual) เหมือนที่รู้จักกันมาแต่เดิม กลับถูกเรียกว่า “วาย” หรือ Boys Love

* อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ติดต่อได้ที่: orasutee@gmail.com

ลักษณะดังกล่าวแม้ว่าจะมีความคล้ายคลึงกับรูปแบบความสัมพันธ์แบบชายรักชาย หากแต่ไม่ได้หมายถึงรสนิยมหรือพฤติกรรมทางเพศ (sexuality) แต่หมายถึง เรื่องเล่า (narrative) ประเภทต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้ชายในทำนองรักโรแมนติก ซึ่งผลิตและบริโภคโดยกลุ่มผู้หญิงที่เรียกตัวเองว่า “สาววาย” เรื่องเล่านี้มักปรากฏในรูปแบบนวนิยายหรือที่เรียกกันในกลุ่มสาววายว่า “ฟิคชั่น”¹ (fiction) ซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูงจนหลายเรื่องถูกสร้างเป็นละครชุด เช่น Love Sick the Series (รักวุ่น วัยรุ่นแสบ) Sotus the Series (พี่ว้ากตัวร้ายกับนายปีหนึ่ง) 2 Moons the Series (เดือนเกี้ยวเดือน เดอะซีรีส์) เป็นต้น

ลักษณะทางวัฒนธรรมดังกล่าวไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่แต่อย่างใด แท้จริงแล้ว “วาย” ซึ่งเป็นคำเรียกย่อๆ ของคำว่า Yaoi หรือบางครั้งก็เรียกว่า Boys Love² เป็นวัฒนธรรมกลุ่มย่อย (sub-culture) ที่ได้รับความนิยมมาเป็นเวลานาน แต่จำกัดอยู่เพียงในกลุ่มแคบๆ ติดต่อกันผ่านช่องทางเฉพาะกลุ่มหรือทางออนไลน์ แต่ปัจจุบันเมื่อสื่อออนไลน์แพร่หลายมากขึ้นส่งผลให้วัฒนธรรมดังกล่าวขยายตัวและปรากฏออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด

หากพิจารณาคำว่า Yaoi³ วัฒนธรรมนี้ได้รับอิทธิพลจากประเทศญี่ปุ่น แต่ปรากฏการณ์ “วาย” และกลุ่ม “สาววาย” ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะประเทศญี่ปุ่นหรือกลุ่มประเทศแถบเอเชียเท่านั้น แต่ยังมีปรากฏการณ์ในทวีปยุโรปและอเมริกาจนกลายเป็นวัฒนธรรมย่อยที่แผ่ฝังอยู่ในวัฒนธรรมประชานิยมหลายรูปแบบ

1 บางครั้งเรียกสั้นๆ ว่า “ฟิควาย” ฟิคชั่นประเภทนี้มักเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เช่น www.thaiboyslove.com หรือ www.dek-d.com เป็นต้น

2 ในบทความนี้จะขอเรียกย่อๆ ว่า BL

3 ย่อมาจาก Yamanashi, Ochinashi, Iminashi หมายถึง ไม่มีโคลแม็กซ์ ไม่มีประเด็น ไม่มีความหมาย เป็นการเรียกเพื่อล้อเลียนเนื้อหาของเรื่องเล่าประเภทนี้ ซึ่งมักไม่มีโครงเรื่องหรือแนวคิดสำคัญ แต่มุ่งเน้นความสัมพันธ์แบบรักโรแมนติกหรือความสัมพันธ์ทางเพศของตัวละครชายกับชายเท่านั้น

มาร์ก แม็คเลลแลนด์ (Mark McLelland) เป็นนักวิชาการด้านสังคมวิทยา และนักประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่สนใจประเด็นเพศ เพศสถานะและสื่อสมัยใหม่ ผลงานที่ผ่านมาของเขามักเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และการรับรู้เรื่องเพศและเพศสถานะที่เป็นผลมาจากภาวะโลกาภิวัตน์ เช่น *Love, Sex and Democracy in Japan during the American Occupation* อันเป็นงานวิจัยที่ศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องความรักและความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายในประเทศญี่ปุ่น ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ผลงานล่าสุดของเขา *Boys Love Manga and Beyond: History, Culture, and Community in Japan* ก็ยังคงให้ความสนใจเรื่องเพศและเพศสถานะในบริบทสังคมญี่ปุ่นที่ปรากฏในสื่อสมัยใหม่ ในที่นี้ได้แก่ มังงะ⁴ (manga) ประเภท Yaoi หรือ Boys Love⁵ โดยได้รวบรวมบทความจากนักวิชาการด้านต่างๆ ที่ให้ความสนใจงานดังกล่าวมาไว้เป็นหนังสือรวมบทความที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ BL จากหลายแง่มุม

อย่างไรก็ดี หนังสือเล่มนี้อาจเหมาะกับผู้อ่านที่มีความรู้ความเข้าใจงาน BL หรือคุ้นเคยกับวัฒนธรรมดังกล่าวมาพอสมควร เนื่องจากในหลายบทความกล่าวถึงศัพท์เฉพาะ วรรณกรรม หรือกิจกรรมที่มีความเป็นเฉพาะกลุ่มซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านที่ไม่มีความรู้มาก่อนทำความเข้าใจได้ยาก ทว่า แม็คเลลแลนด์ได้เขียน “An Introduction to ‘Boys Love in Japan’” ไว้ในบทแรกเพื่ออธิบายศัพท์เฉพาะและลักษณะทางวัฒนธรรมเอาไว้บ้างแล้ว นอกจากนี้ยังเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นอันแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้ชายที่มีมาอย่างยาวนาน โดยชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมักอยู่ในรูปแบบของผู้อาวุโสกับผู้น้อยหรือนายกับบ่าวที่ใกล้ชิด เช่น ซามูไรอาวุโสกับซามูไรรุ่นหนุ่ม

⁴ การ์ตูนวาดลายเส้นแบบญี่ปุ่น

⁵ แม้ว่าจะมีนักวิชาการพยายามให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันระหว่างงานประเภท Yaoi และ Boys Love (BL) แต่ในบทความนี้จะขอเรียกรวมกันว่า BL เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อหนังสือ

นักบวชกับเด็กกำพร้า เป็นต้น ทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นความมีอภิสิทธิ์ของผู้ชายอีกด้วย ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้ชายในสังคมญี่ปุ่นในอดีตจึงไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบชายรักชายอย่างที่เข้าใจกันในปัจจุบัน แต่มีนัยของความศักดิ์สิทธิ์และเป็นพื้นที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง อย่างไรก็ตาม บริบทนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อญี่ปุ่นเข้าสู่ยุคสมัยใหม่และความรู้ความเข้าใจในความหมายของคำว่า “ความรัก” ตามแบบตะวันตกแพร่หลายเข้ามา แม็คเลลแลนด์ระบุว่าความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นของงาน BL ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มผู้หญิงอย่างมีนัยสำคัญ

ก่อนที่จะนำเสนอบทความที่น่าสนใจในหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนขออธิบายเรื่องวัฒนธรรม BL และลักษณะเฉพาะของตัวบท BL สำหรับผู้อ่านที่อาจจะไม่คุ้นเคยกับงานดังกล่าวมากนัก กล่าวคือ ตัวบท BL อาจจัดอยู่ในงานประเภทโรมาเนส (romance literature) เนื่องจากมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์ของตัวละคร มีการต่อสู้กับอุปสรรคเพื่อให้ได้รับความรักเป็นการตอบแทนในท้ายที่สุดเช่นเดียวกับงานโรมาเนสทั่วไป แต่จุดเด่นสำคัญก็คือตัวละครหลักที่กระทำความสัมพันธ์ดังกล่าวแล้วแต่เป็นตัวละครชาย โดยที่ตัวละครชายฝ่ายหนึ่งจะแสดงบทบาทแบบผู้กระทำ (เรียกว่า seme) ทั้งในด้านพฤติกรรมทั่วไปและในความสัมพันธ์ทางเพศ ในขณะที่ตัวละครชายอีกฝ่ายหนึ่งแสดงบทบาทแบบผู้ถูกกระทำ (เรียกว่า uke) งานประเภทนี้อาจอยู่ในรูปแบบของมังงะ อะนิเมะ⁶ (anime) นวนิยาย หรืองานที่ทำซ้ำจากงานต้นแบบ (canon) ซึ่งเรียกกันว่า dojinshi⁷ ก็ได้ ปัจจุบันความนิยมงาน BL เพิ่มขึ้นจนอาจกล่าวได้ว่ากลายเป็นประเภท (genre) หนึ่งของวรรณกรรมร่วมสมัยของ

⁶ ภาพยนตร์การ์ตูนลายเส้นแบบญี่ปุ่น

⁷ การ์ตูนภาพแนวมังงะที่นำตัวละครหรือฉากจากงานต้นแบบมาทำซ้ำ โดยสร้างเรื่องราวขึ้นใหม่เป็นของตัวเอง มักเป็นผลงานของกลุ่มมือสมัครเล่นที่ชื่นชอบผลงานเรื่องนั้นๆ เช่น dojinshi เรื่องสึบาสะ ก็นำตัวละครสึบาสะมาวาดใหม่และเล่าเรื่องความสัมพันธ์กับตัวละครอื่นๆ ในเรื่อง หรืออาจสร้างตัวละครที่ไม่เคยมีอยู่ในงานต้นแบบเพื่อสอดแทรกเข้าไปในเรื่องก็ได้

ญี่ปุ่นไปแล้ว^๘ ทั้งนี้ งานดังกล่าวมักมีผู้สร้าง/เสพส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมแบบผู้หญิง (girl's culture) ด้วยเช่นกัน

หนังสือเล่มนี้ประกอบไปด้วยบทความจากนักวิชาการหลายสาขาที่ศึกษากลุ่มข้อมูลตามความสนใจของตน เราอาจแบ่งกลุ่มบทความในหนังสือเล่มนี้ออกเป็นประเด็นต่างๆ โดยเริ่มจากการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์และความเป็นมาของปรากฏการณ์ BL ได้แก่ บทความเรื่อง “A Genealogy of Boys Love: The Gaze of the Girl and the Bishōnen Body in the Prewar Images of Takabatake Kashō” ของ บาร์บารา ฮาร์ทลีย์ (Barbara Hartley) ที่พยายามสืบค้นที่มาของงาน BL ในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งถือเป็นประเทศต้นกำเนิดของงานประเภทนี้ ฮาร์ทลีย์ได้สืบย้อนกลับไปถึงภาพวาดของทาคาบาตะกะ คะโช (Takabatake Kashō) ศิลปินชาวญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งในสมัยไทโช (1912-1926) และโชวะตอนต้น (1926-1966) ภาพวาดของเขามักเป็นภาพของชายหนุ่มรูปงาม (Bishōnen) ที่แสดงสีหน้าหรืออากัปกริยาให้เห็นว่ากำลังเผชิญหน้ากับความหวาดกลัวหรือความเจ็บปวด การเคลื่อนไหวของตัวละครในภาพมักมีการเปิดเผยเรือนร่างบางส่วน เช่น ช่วงไหล่ ต้นขา แผ่นหลัง ฯลฯ ซึ่งลักษณะเช่นนี้สร้างความคลุมเครือและเปิดพื้นที่สำหรับการจินตนาการถึงเรื่องราวต่างๆ ที่อยู่เบื้องหลัง คล้ายคลึงกับการทำงานของ BL ในปัจจุบัน

เช่นเดียวกับเจมส์ เวลเคอร์ (James Welker) ในบทความ “A Brief History of Shonen'ai, Yaoi, and Boys Love” เขาได้นำเสนอความเป็นมาของงานที่พูดถึงความสัมพันธ์แบบโรแมนติกระหว่างชายกับชายโดยผู้สร้าง/เสพที่เป็นผู้หญิง เวลเคอร์พยายามนิยามความแตกต่างทางความหมายของคำว่า Shonen'ai, yaoi, JUNE และ Boys Love ซึ่งแม้ทั้งหมดจะกล่าวถึงเรื่องราวความสัมพันธ์แบบชายรักชายเหมือนกันแต่ก็มีความแตกต่าง โดยเวลเคอร์ได้ใช้จุดกำเนิดและพัฒนาการของงาน

^๘ ในประเทศไทยก็มีกลุ่มผู้ชื่นชอบงาน BL มาเป็นเวลานานและเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันร้านหนังสือชั้นนำได้จัดชั้นวางนวนิยายหรือการ์ตูนประเภท BL ไว้โดยเฉพาะแล้ว

ประเภทย่อยๆ เหล่านี้ในการจัดจำแนก ซึ่งทำให้เห็นความแตกต่างทั้งด้านเนื้อหา กลุ่มผู้สร้าง/เสพ รวมถึงยุคสมัยที่ต่างกัน กล่าวคือ Shonen'ai หมายถึง มังงะแบบชายรักชายยุคแรกๆ ที่ได้รับความนิยมในช่วงทศวรรษ 1970 ถือเป็นประเภทย่อยของมังงะสำหรับผู้หญิง (shojo manga) โดยมีลักษณะเด่นคือตัวละครชายรูปร่างหน้าตาสวยงาม ข้อสังเกตที่น่าสนใจคืองานประเภทนี้มักจะใช้ตัวละครชาวต่างชาติและฉากในต่างประเทศทั้งสิ้น ส่วน yaoi มาจากนิยามที่กลุ่มผู้สร้างงาน dojinshi แบบชายรักชายใช้ล้อเลียนงานของตัวเอง ประเด็นสำคัญของคำว่า yaoi คือจะใช้เรียกงานของผู้สร้างมือสมัครเล่นเท่านั้น ทว่าต่อมาเมื่องานแนวชายรักชายเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้นก็ถูกนำมาใช้เรียกงานประเภทนี้ไปโดยปริยาย ส่วน JUNE เดิมทีเป็นชื่อของนิตยสารแนวกามารมณ์เล่มแรกที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้หญิงซึ่งได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงปลายทศวรรษ 1990 ในนิตยสารดังกล่าวจะมีคอลัมน์ที่นำเสนอเรื่องเล่าชายรักชายทั้งในรูปแบบเรื่องสั้น จดหมาย หรือภาพวาด รวมถึงเป็นพื้นที่สำหรับการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ วิพากษ์วิจารณ์และเสนอแนะเทคนิควิธีการสร้างงานแก่มือสมัครเล่นอีกด้วย เวลเคอร์ชี้ว่า JUNE ถือเป็นหมุดหมายสำคัญที่นำเอางานแบบชายรักชายมาแนะนำเสนอในรูปแบบการค้าและเป็นการปูทางไปสู่การเติบโตอย่างรวดเร็วของงาน BL ในช่วงทศวรรษ 1990 ถึง 2000 มีนิตยสารจำนวนมากเกิดขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงาน BL ตามอย่าง JUNE และมีหลายเล่มที่เริ่มนำเอาคำว่า Boys Love มาพิมพ์ไว้บนหน้าปก การจัดชั้นวางสำหรับนวนิยายและมังงะประเภท BL โดยเฉพาะในร้านหนังสือ ไปจนกระทั่งเกิดเป็นชุมชน BL ที่เรียกกันว่า ถนนโอโทเมะ (Otome road) ในย่านนิเคะบุคุโระกลางกรุงโตเกียวซึ่งเต็มไปด้วยร้านค้าจำนวนมากที่จำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับงาน BL จนทำให้คำว่า Boys Love กลายเป็นคำเรียกสามัญของงานที่มีเนื้อหาเช่นนี้

เช่นเดียวกับในบทความเรื่อง “What Can We Learn from Japanese Professional BL Writer?” ของ คาซูกะ ซุซูกิ (Kazuko Suzuki) ซึ่งพยายามให้คำจำกัดความของงานประเภทย่อยๆ เหล่านี้ผ่านมุมมองของผู้สร้างงาน ในที่นี้ ซุซูกิได้เพิ่มคำว่า “tanbi” เข้ามาในกลุ่มงานประเภทนี้ด้วย โดยมีนัยยะหมายถึงงานชั้นสูง

(high culture) ที่มีคุณค่าทางศิลปะและวรรณศิลป์เหนือกว่า Shonen'ai, yaoi, JUNE และ BL ซึ่งเป็นงานประชานิยมและมีเป้าหมายเพื่อการค้าเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีนักวิชาการพยายามให้คำจำกัดความแก่คำเหล่านี้ แต่การจำแนกความแตกต่างให้ชัดเจนก็ยังไม่ทำได้ยาก ดังนั้น ในแวดวงนักวิชาการหรือกระทั่งตัวผู้สร้าง/เสพเองก็มักเรียกรวมกันว่า Yaoi หรือ BL

บทความทั้งสองข้างต้นทำให้เห็นความเป็นมาที่ยาวนานของงาน BL ซึ่งในประเทศไทยอาจจะยังเป็นเพียงเรื่องอ่านเล่นหรือวัฒนธรรมกลุ่มย่อยที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศเท่านั้น แต่ในประเทศต้นทางอย่างญี่ปุ่นกลับมีความหลากหลายและกลายเป็นวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคมอย่างน่าสนใจ ไม่เพียงเท่านั้น การศึกษางานประเภทนี้หรือที่เรียกว่า BL studies ในวงวิชาการของญี่ปุ่นและในกลุ่มนักวิชาการต่างชาติก็เริ่มเข้มข้นมากขึ้น และไม่จำกัดอยู่เพียงแขนงวิชาใดวิชาหนึ่ง ดังที่ คาซุมิ นากาอิเกะ (Kazumi Nagaike) และโทโมโกะ อาโอยามะ (Tomoko Aoyama) ได้รวบรวมงานศึกษาด้าน BL studies เอาไว้ในบทความชื่อ "What is Japanese 'BL studies': A Historical and Analytical Overview" เพื่อให้ให้เห็นทั้งพัฒนาการของงานศึกษา ความหลากหลาย ตลอดจนทิศทางการศึกษาต่อไปในอนาคต

ประเด็นที่สำคัญในงาน BL คือประเด็นด้านเพศสถานะซึ่งสัมพันธ์อย่างมากกับวัฒนธรรมย่อยกลุ่มนี้ ในบทความ "The Evolution of BL as 'Playing with Gender': Viewing the Genesis and Development of BL from a Contemporary Perspective" ของฟูจิโมโต ยูคาริ (Fujimoto Yukari) ซึ่งเป็นนักวิชาการผู้บุกเบิกด้าน BL studies ฟูจิโมโตได้เคยนำเสนอการตีความงาน BL ว่ามีความเกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมกันทางเพศระหว่างหญิงชายในสังคมญี่ปุ่นซึ่งผู้หญิงถูกควบคุมด้วยเงื่อนไขทางสังคมมากกว่าผู้ชาย จึงนำไปสู่ความหวาดกลัวต่อความสัมพันธ์ทางเพศและความเกลียดชังในความเป็นหญิงของตน งาน BL จึงเป็นเสมือนพื้นที่และเครื่องมือให้ผู้หญิงได้มีโอกาส "เล่น" กับเรื่องทางเพศ (Play with sex) ซึ่งเป็นเรื่องต้องห้าม

สำหรับพวกเธอ ผ่านการจ้องมองความสัมพันธ์ของตัวละครชายในเรื่องซึ่งมักมีฉากที่แสดงความสัมพันธ์ทางเพศ การที่ผู้หญิงได้จ้องมองตัวละครชายทั้งสองจึงเปรียบเสมือนการให้อ่านใจแก่พวกเธอ และเป็นการจำลองความสัมพันธ์ทางเพศก่อนที่พวกเธอจะเข้าสู่การแต่งงานและเผชิญหน้ากับโลกความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม ภายใต้นบทรบความนี้ ฟูจิโมโตได้พัฒนาข้อเสนอของเธอขึ้นจากเดิม โดยเสนอว่างาน BL ไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่สำหรับการเล่นกับเรื่องทางเพศเท่านั้น แต่ยังขยับขยายไปสู่ประเด็นการเล่นกับ “เพศสถานะ” (Playing with gender) ผ่านการจับคู่ตัวละครชายที่หลากหลาย สามารถสลับบทบาทการเป็นผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำก็ได้ ขึ้นอยู่กับการจับคู่ (coupling) ที่ไม่ตายตัว เช่น ตัวละคร A เมื่อจับคู่กับตัวละคร B อาจมีบทบาทเป็นผู้กระทำ แต่เมื่อจับคู่กับตัวละคร C ในเรื่องเดียวกัน ตัวละคร A อาจกลายเป็นผู้ถูกกระทำก็ได้ ดังนั้น งาน BL จึงไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือเพื่อหลบหนีจากความหวาดกลัวต่อความสัมพันธ์ทางเพศหรือแรงกดดันทางสังคมที่กระทำต่อผู้หญิงเท่านั้น แต่ยังทำให้พวกเธอได้ปรับเปลี่ยนเพศสถานะที่เลื่อนไหลของตนไปตามรสนิยมที่แตกต่างกันได้เช่นเดียวกัน

ประเด็นทางเพศสถานะที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งในบทรบความ “Representational Appropriation and the Autonomy of Desire in Yaoi/BL” ของอิชิตะ ฮิโตชิ (Ishida Hitoshi) ได้พยายามชี้ให้เห็นถึงปัญหาของการนำเสนอภาพตัวแทนที่ปรากฏในงาน BL อิชิตะย้อนกลับไปหาข้อถกเถียงจากกลุ่มรักเพศเดียวกันที่มีต่องานประเภทนี้ว่า งาน BL ได้นำเสนอภาพตัวแทนของกลุ่มคนรักเพศเดียวกันที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง ในขณะที่กลุ่มผู้สร้าง/เสพ BL ต่างยืนยันว่างานของพวกเธอเป็นเพียงจินตนาการ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกลุ่มรักเพศเดียวกันในโลกความเป็นจริงแต่อย่างใด แต่อิชิตะก็ได้ชี้ให้เห็นอคติต่อกลุ่มรักเพศเดียวกันที่ซุกซ่อนอยู่ภายในตัวบท ด้วยการยกฉากที่ตัวละครแสดงถึงความรังเกียจหรือไม่ยอมรับความปรารถนาระหว่างเพศเดียวกัน แม้ว่าภายหลังความรู้สึกต่อต้านรังเกียจนั้นจะแปรเปลี่ยนไปเป็นความรัก แต่อิชิตะเสนอว่าความรู้สึกปฏิเสธในครั้งแรกนั้นเองที่ผลิตซ้ำอคติต่อกลุ่มรักเพศเดียวกันแบบเดียวกับที่เกิดขึ้นในโลกความเป็นจริง ดังนั้น กลุ่มผู้สร้าง/เสพงาน BL อาจไม่

สามารถหลีกเลี่ยงข้อกล่าวหานี้ได้แม้ว่าจะพยายามปกป้องตัวเองด้วยการอ้างจินตนาการแล้วก็ตาม

อย่างไรก็ดี ในข้อถกเถียงและวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่องาน BL บทความเรื่อง "Politics of Utopia: Fantasy, Pornography, and Boys Love" ของริโอ โอโโทโมะ (Rio Otomo) ได้แสดงคุณสมบัติการเมืองเรื่องเพศสถานะอย่างแหลมคม ริโอศึกษากลุ่มผู้อ่านงาน BL และเสนอว่าการเขียนและอ่านงานประเภทนี้สะท้อนลักษณะของ Autoeroticism ของกลุ่มผู้สร้าง/เสพเองผ่านการจ้องมองตัวละครชาย มุมมองของผู้สร้าง/เสพที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ผ่านสายตาตัวละครทั้งฝ่ายผู้กระทำและฝ่ายผู้ถูกกระทำได้ทำให้ผู้สร้าง/เสพมีตัวตนที่หลากหลาย และได้สร้างโลกแฟนตาซีที่ตนกลายเป็นส่วนหนึ่งขึ้นมา ณ จุดนั้นเองที่ตัวตนของผู้สร้าง/เสพสลายไปซึ่งย่อมรวมถึงตัวตนทางเพศสถานะด้วย เมื่อนั้นผู้สร้าง/เสพ BL ก็สามารถที่จะมีความสุขกับ Autoeroticism ของพวกเขาได้โดยไม่ต้องพึ่งพิงผู้ชาย ดังนั้น เมื่ออ้างอิงทฤษฎีของลูซ อิริกาเรย์ (Luce Irigaray) ที่ว่าเมื่อใดก็ตามที่ผู้หญิงสามารถเติมเต็มความปรารถนาของพวกเขาก็โดยไม่ต้องผ่านอวัยวะเพศเท่านั้น (ในที่นี้โดยผ่านการสร้าง/เสพงาน BL) ก็เท่ากับเป็นการล้มล้างมายาคติดั้งเดิมที่มองว่าผู้หญิงจำเป็นต้องพึ่งพิงผู้ชายในความสัมพันธ์ทางเพศ

ไม่เพียงแต่การศึกษาจากแง่มุมทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและเพศสถานะ ในบทความเรื่อง "Moe Talk: Affective Communication among Female Fans of Yaoi in Japan" ของแพทริค ดับบลิว. กัลเบรท (Patrick W. Galbraith) ได้ศึกษากลุ่มผู้สร้าง/เสพงาน BL หรือที่เรียกตัวเองว่า "fujoshi"⁹ โดยให้ความสนใจแก่งานที่เรียกว่า "โมเอทอล์ก" (Moe Talk) อันหมายถึงการพูดคุยถึงจินตนาการที่พวกเขามีต่อตัวละครชาย โมเอทอล์กถือเป็นกิจกรรมสำคัญของกลุ่ม fujoshi ซึ่งไม่เพียงแต่มีจินตนาการต่อตัวละครที่ปรากฏในดวบทเท่านั้น หากยังรวมไปถึงมุมมองที่

⁹ กลุ่มผู้สร้าง/เสพ หรือผู้ที่ชื่นชอบในงาน Yaoi และ BL ที่เป็นผู้หญิง หากเป็นผู้ชายจะเรียกว่า "fudanshi"

พวกเขาต่อต้านสิ่งแวดล้อมและข่าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งสามารถที่จะถูกแปรเปลี่ยนเป็นวัตถุบิดทางจินตนาการแบบโรแมนติกได้ทุกเมื่อ กัลเบรทเสนอว่าโมเอะทอลส์เป็นเสมือนพื้นที่ปลอดภัย (safe spaces) ของกลุ่มผู้หญิงที่อนุญาตให้พวกเขาได้พูดคุยหรือแสดงออกซึ่งความปรารถนาเกี่ยวกับเรื่องเพศได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกตำหนิ

แม้ว่างาน Yaoi และ BL จะเป็นเสมือนเครื่องมือที่ทำให้ผู้หญิงได้แสดงออกซึ่งความปรารถนาเพื่อหลบหนีออกจากเงื่อนไขทางสังคมว่าด้วยเรื่องเพศ ตลอดจนท้าทายขนบความรักแบบเพศตรงข้ามก็ตาม ในบทความเรื่อง “Fujoshi Emergent: Shifting Popular Representations of Yaoi/BL Fandom in Japan” ของเจฟฟรีย์ ที. เฮสเตอร์ (Jeffrey T. Hester) ได้ศึกษามังงะ 3 เรื่องที่มีตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็น fujoshi และมีตัวละครเอกฝ่ายชายที่พยายามเอาชนะใจหญิงสาวที่หลงใหลในความสัมพันธ์โรแมนติกของผู้ชายให้ได้ เฮสเตอร์เสนอว่าตัวบททั้ง 3 เรื่องที่เขาศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงในสังคมญี่ปุ่นปัจจุบันเริ่มตระหนักถึงอำนาจของพวกเขาผ่านจินตนาการแบบ BL พวกเขาสามารถผลิตและเสพงานดังกล่าวเพื่อสนองความพึงพอใจของตน สามารถพูดถึงความปรารถนา ตลอดจนเล่นกับเพศสถานะ (ตั้งข้อเสนอบทความของฟูจิโมโต) ผ่านงาน BL และการใช้มุมมองแบบ BL เพื่อต่อรองและมีปฏิสัมพันธ์กับโลกรอบตัว fujoshi จึงไม่ได้เป็นเพียงงานอดิเรก หากแต่เป็นอัตลักษณ์ทางสังคมที่ผู้หญิงเลือกที่จะมีหรือเป็นได้ อย่างไรก็ตาม ตัวบททั้ง 3 เรื่องนี้ยังคงถูกนำเสนอภายใต้โครงเรื่องแบบรักต่างเพศ เพราะในตอนท้ายเรื่องตัวละคร fujoshi สามารถดำรงความชื่นชอบใน BL ของเธอเอาไว้ได้ไปพร้อมๆ กับการมีความสุขกับคนที่เธอรักและรักเธอในแบบที่เธอเป็น ซึ่งเฮสเตอร์สรุปว่าตัวบททั้ง 3 เป็นการจำกัดและสันคลอนปฏิบัติการของ fujoshi เอง

อนึ่ง ถึงแม้งาน BL ส่วนใหญ่จะมีกลุ่มผู้สร้าง/เสพเป็นผู้หญิง ทว่ากลุ่มผู้สร้าง/เสพที่เป็นชายก็มีเช่นเดียวกัน เรียกกันว่า ‘fudanshi’ บทความ “Do Heterosexual Men Dream of Homosexual Men?: BL Fudanshi and Discourse on

Male Feminization” ของคาซุมิ นากาอิเกะ (Kazumi Nagaike) ได้ศึกษากลุ่มผู้เสพงาน BL ที่เป็นชายรักต่างเพศ พบว่างานแนว BL ตอบสนองความต้องการของชายชาวญี่ปุ่นที่อยากจะหลบหนีออกจากแรงกดดันและบรรทัดฐานทางสังคมอันเข้มข้นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ความเป็นชาย ด้วยการให้พื้นที่ที่พวกเขาสามารถแสดงอารมณ์ปรารถนาต่อบุคลิกลักษณะที่เป็นหญิงหรือแบบไร้เพศ (feminized men/androgyny characters) ได้

ในบทความ “Queering the Cooking Man: Food and Gender in Yoshinaga Fumi’s (BL) Manga” โดยโทโมโกะ อาโอยามะ (Tomoko Aoyama) ได้ศึกษามังงะแนว BL ของ โยชินางะ ฟุมิ (Yoshinaga Fumi) นักวาดมังงะที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งของญี่ปุ่น ในงานมังงะแนว BL ของโยชินางะมักจะเกี่ยวข้องกับการทำอาหารหรือมีตัวละครที่มีอาชีพทำอาหาร อาโอยามะเสนอว่างาน BL ของโยชินางะได้ทำลายขนบเรื่องเล่าเกี่ยวกับอาหารในบริบทสังคมญี่ปุ่นอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ในสังคมญี่ปุ่นอาหารสัมพันธ์กับเพศสถานะ อาหารเป็นเรื่องของผู้ชาย ในขณะที่ผู้หญิงมีหน้าที่ทำอาหาร (cooking) และรับใช้เท่านั้น เรื่องเล่าเกี่ยวกับอาหารในสังคมญี่ปุ่นมักเกี่ยวข้องกับ การแสวงหาวัตถุดิบชั้นยอดหรือการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งความเป็นเลิศ แต่ในงาน BL ที่ยกมาศึกษา โยชินางะได้นำเสนอตัวละครชายที่ทำอาหารเป็นกิจวัตรประจำวันเช่นเดียวกับการเข้าครัวทำอาหารของผู้หญิง แม้จะประกอบอาชีพเป็นเชฟ แต่ก็ไม่ได้เป็นไปเพื่อกิจที่เป็นทางการหรือเพื่อความโดดเด่นเป็นเลิศ เช่น เชฟจากเรื่อง *Antique Bakery*¹⁰ หากแต่ทำขนมเพื่อขายในร้านที่ลูกค้าจะเป็นใครก็ได้ที่เข้ามาซื้อเพื่อไปรับประทานในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ตัวละครชายในมังงะของโยชินางะยังแตกต่างจากตัวละครใน BL ทั่วไปซึ่งมักมีรูปร่างหน้าตาสวยงาม อยู่ในวัยหนุ่ม และมีคุณสมบัติสมบูรณ์แบบ แต่ตัวละครของโยชินางะมักเป็นผู้ชายธรรมดาทั่วไป เช่น พนักงานบริษัท หรือชายวัยกลางคนรูปร่างหน้าตาสามัญไปจนกระทั่งศีรษะล้าน

¹⁰ ได้รับการสร้างเป็นอนิเมะและละครชุดทางโทรทัศน์ในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลี

เรื่องราวที่เกิดขึ้นก็เป็นเรื่องในชีวิตประจำวันมากกว่าจะมุ่งเน้นไปที่การพิสูจน์รักแท้ ด้วยการก้าวข้ามอุปสรรคที่หนักหนาสาหัสตามชนบของ BL ดังนั้น BL ของโยชิ นางะ จึงแตกต่างจาก BL ทั่วไป เพราะนอกจากจะทำลายชนบของ BL ด้วยกันแล้ว เธอยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสอดแทรกเรื่องราวของกลุ่มคนชายขอบลงไปในงานแบบประชานิยมได้อีกด้วย

ในบทความสุดท้าย “Regulation of Manga Content in Japan: What is the Future for BL?” แม็คเลลแลนต์ได้เขียนบทความปิดท้ายเล่มเพื่อเสนอข้อถกเถียงของ BL ที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคมญี่ปุ่น เขาเสนอว่าข้อโต้แย้งเกี่ยวกับมังงะโดยเฉพาะอย่างยิ่ง BL ในบริบทระหว่างประเทศกับในประเทศญี่ปุ่นนั้นแตกต่างกัน แม้ว่ามังงะของญี่ปุ่นมักจะถูกกล่าวหาในประเด็นเรื่องความรุนแรงทางเพศต่อตัวละครที่เป็น (หรือเสมือนว่าจะเป็น) เยาวชนซึ่งผิดกับหลักกฎหมายสากลว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเด็ก แต่ในประเทศญี่ปุ่น การโต้แย้งเรื่องความเหมาะสมของ BL กลับเกี่ยวพันอย่างยิ่งต่อนโยบายการศึกษาด้านเสรีภาพทางเพศสถานะ แม็คเลลแลนต์ชี้ให้เห็นว่านโยบายเสรีภาพทางเพศสถานะซึ่งเริ่มต้นในทศวรรษ 1990 ก่อให้เกิดประเด็นถกเถียงอย่างมากเมื่อฝ่ายอนุรักษ์นิยมกล่าวหาว่านโยบายดังกล่าวมีผลต่อวิกฤตเศรษฐกิจและอัตราการเกิดภายในประเทศที่ลดต่ำลง เนื่องมาจากความสับสนต่อบทบาทหน้าที่ทางเพศอย่างที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้หญิง งาน BL ในฐานะวัฒนธรรมย่อยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและเพศสถานะจึงถูกโจมตีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จนนำไปสู่การจำกัดการเข้าถึงสื่อประเภทนี้ และการออกกฎหมายเพื่อควบคุมสื่อที่อาจเป็นอันตรายต่อเยาวชนขึ้น แม้ว่าในประเทศญี่ปุ่นจะมีนักวิชาการ นักเคลื่อนไหวทางสังคม ตลอดจนกลุ่มผู้สร้าง/เสพ BL เองที่เสนอข้อคิดเห็นคัดค้านต่อข้อกำหนดดังกล่าว แต่ก็ไม่เป็นผล ทำให้ BL ยังคงสถานะเป็นวัฒนธรรมของผู้หญิงที่ตกอยู่ภายใต้ข้อโต้แย้งและถกเถียงเกี่ยวกับความเหมาะสมต่อไป แม็คเลลแลนต์ได้ทิ้งท้ายไว้อย่างน่าสนใจว่าวัฒนธรรม BL ในต่างประเทศก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นเหล่านี้เช่นกัน และน่ากังวลเสียยิ่งกว่าเพราะยังขาดนักวิชาการ สื่อมวลชน หรือแม้กระทั่งตัวผู้สร้าง/เสพงานเองที่จะออกมาให้ความเห็นคัดค้าน

ในประเทศไทย สถานะของงาน BL ยังถือว่าเป็นกลุ่มงานประเภทอ่านเล่นที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และมักจะทำให้เกิดประเด็นถกเถียงด้านศีลธรรมและความเหมาะสมเช่นเดียวกัน เนื่องด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศอย่างเปิดเผย จนกระทั่งถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มสื่อลามกและถูกกวาดล้างครั้งใหญ่ไปเมื่อประมาณ พ.ศ. 2548 ทำให้ผู้สร้าง/ผลงาน BL ต้องใช้ช่องทางออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารกันอย่างลับๆ แต่เมื่อเวลาผ่านไป กระแส BL ที่แพร่หลายเข้ามามากขึ้น ทั้งจากประเทศญี่ปุ่นและจากตะวันตก บวกกับการเติบโตของสื่อออนไลน์และสังคมออนไลน์หลายรูปแบบ จึงกลายมาเป็นช่องทางในการเผยแพร่งานและเข้าถึงกลุ่มคนได้อย่างกว้างขวาง กระแสวัฒนธรรม BL จึงกลายมาเป็นกระแสวัฒนธรรมประชานิยมที่เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นและถูกแปรรูปเป็นสินค้าทางความบันเทิงอีกชนิดหนึ่ง

อย่างไรก็ดี หากจะกล่าวถึงงานวิชาการด้าน BL studies ของไทยเองยังถือว่าไม่มากนัก งานวิจัยชิ้นแรกๆ ของไทยที่กล่าวถึงข้อมูลกลุ่มนี้ก็คือ *YAOI : การ์ตูนเกย์โดยผู้หญิงเพื่อผู้หญิง* วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต ของญาณธรร เจียรรัตนกุล ที่ได้ริเริ่มนำการ์ตูนประเภทชายรักชายมาศึกษาในเชิงสังคมวิทยาด้วยการเก็บสถิติสัมภาษณ์ และเข้าร่วมสังเกตการณ์กิจกรรมของกลุ่มสาววาย ทั้งนี้ยังได้ใช้มุมมองการศึกษาในฐานะคนในกลุ่มวัฒนธรรมย่อยนี้อีกด้วย ทำให้เธอค้นพบถึงความสำคัญของงาน BL ที่เปรียบเสมือนพื้นที่เฉพาะของกลุ่มผู้หญิง แต่ก็ยังคงผลิตซ้ำรูปแบบความรักแบบรักต่างเพศอยู่ เนื่องจากบทบาทของตัวละครชายในการ์ตูนเหล่านี้ยังคงเป็นเพียงการแทนที่บทบาททางเพศระหว่างชายหญิงด้วยตัวละครชายเท่านั้น อย่างไรก็ตาม งานศึกษาชิ้นนี้ได้ก่อให้เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นงานชิ้นแรกๆ ที่หยิบยกงาน BL มาศึกษาและทำให้สังคมเริ่มรับรู้ถึงการมีอยู่ของกลุ่มวัฒนธรรมย่อยนี้

นอกเหนือจากงานข้างต้น ยังมีงานศึกษาเรื่อง *ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวชายรักชาย (YAOI) และวิถีทางเพศของวัยรุ่นไทย* ของชัชภัทร จินดาเลิศ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นที่อ่านการ์ตูนประเภทนี้มีทัศนคติเกี่ยวกับ

เรื่องเพศคล้ายคลึงกัน แต่ก็ยังไม่เห็นด้วยกับความรักแบบรักเพศเดียวกันและมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสังคมไทย ผลการศึกษาดังกล่าวนอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องรักเพศเดียวกันที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับ ยังสอดคล้องกับข้อวิพากษ์วิจารณ์ของกลุ่มรักเพศเดียวกันที่มองว่างาน BL ไม่ได้ช่วยส่งเสริมให้เกิดการยอมรับเรื่องความหลากหลายทางเพศแต่อย่างใด

อนึ่ง ยังคงมีงานวิชาการที่หยิบยกกลุ่มข้อมูลประเภทย่อยของงาน BL ซึ่งได้รับความนิยมในหมู่วัยรุ่นไทยไปศึกษา นั่นก็คือกลุ่มงาน BL ประเภทแฟนฟิคชั่น (Fan Fiction) อันหมายถึงนวนิยายที่ผลิตขึ้นโดยกลุ่มผู้ชื่นชอบงานต้นฉบับที่มีชื่อเสียงแล้วนำมาดัดแปลงเป็นงาน BL เช่น แฟนฟิคชั่นจากเรื่องแฮร์รี่ พอตเตอร์ หรือการใช้ตัวละครที่เป็นนักร้องนักแสดงที่มีชื่อเสียงจากต่างประเทศ (ส่วนใหญ่คือญี่ปุ่นและเกาหลี) เช่น ภาพแทนคนรักเพศเดียวกันในนิยายวายจากสื่ออินเทอร์เน็ต ของ สุภาวรัชต์ วัฒนทัฬห ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงกลวิธีการประพันธ์ในฐานะวรรณกรรมและการศึกษาทฤษฎี ซึ่งผลศึกษาก็ได้ทำให้นวนิยายวายจากสื่ออินเทอร์เน็ตยังคงทำการผลิตซ้ำวาทกรรมต่างๆ ในสังคมไทย หากก็ได้พยายามนำเสนอวาทกรรมใหม่เกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกันให้สังคมรับรู้เช่นกัน แต่สุภาวรัชต์ก็เสนอว่างานประเภทนี้ยังมีพลังน้อยในการโต้แย้งกับวาทกรรมดั้งเดิม เนื่องจากกลุ่มผู้สร้าง/เสพที่จำกัดและลักษณะพาฝันของตัวเอง ลักษณะนี้อาจจะเป็นสิ่งที่ตัวบท BL ของไทยยังแตกต่างและด้อยพลังเมื่อเทียบกับตัวบทและบริบท BL ในญี่ปุ่นซึ่งผู้สร้าง/เสพไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ขณะเดียวกันอุตสาหกรรมมังงะของญี่ปุ่นก็เติบโตและมีสถานะเป็นวรรณกรรมแขนงหนึ่งซึ่งมีเนื้อหาที่รุ่มรวยเพียงพอที่จะขับเคลื่อนสังคม ดังเช่นงานของโยชิฮานะ ฟูมิ ในบทความของโทโมโกะ อาโอยามะ

จากที่กล่าวมา งาน BL Studies ในไทยจึงยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก อาจเนื่องมาจากทัศนคติที่มองว่างานดังกล่าวเป็นเพียงเรื่องอ่านเล่นในหมู่วัยรุ่น แต่ประเด็นนี้ก็ถูกหยิบยกขึ้นมาถกเถียงในวงกว้างมากขึ้นใน พ.ศ.2559 เมื่อ “พนมเทียน” นักเขียนนวนิยายชื่อดังของไทยแสดงความเห็นคัดค้านการนำเอานวนิยายเรื่อง

เพชรพระอุมาของตนไปตัดแปลงเป็นแฟนฟิคชั่นโดยให้ตัวละครในเรื่องมีความสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะแบบชายรักชายหรือชายรักหญิงที่ไม่เหมาะสมก็ตาม (เช่น การให้ตัวละครพี่ชายและน้องสาวมีความสัมพันธ์กัน) กรณีดังกล่าวนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ในหลากหลายแง่มุม ทั้งเรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์และความเหมาะสมของการแสดงออกทางเพศ จนก่อให้เกิดงานเสวนา “เพชรพระอุมาแฟนฟิค เมื่อป๊อปขึ้น หึงเพศนิยมป๊อปออนไลน์” จัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์¹¹ ซึ่งได้หยิบยกเอาประเด็น BL นี้ขึ้นมากล่าวถึงในช่วงหนึ่งของการเสวนา ทำให้เห็นวาทวิชาการของไทยเริ่มสนใจและตื่นตัวกับประเด็นนี้มากขึ้น

อย่างไรก็ดี งาน BL Studies ในประเทศไทยก็ยังคงมีช่องว่างให้ศึกษาอีกมากมาย โดยเฉพาะในปัจจุบันเมื่องานประเภทนี้ถูกนำไปดัดแปลงสร้างเป็นละครชุดซึ่งสามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่กันแสดงอย่างรวดเร็ว ทั้งยังเป็นที่ยูจกในต่างประเทศ จนมีกลุ่มนักแสดงเดินทางไปทำกิจกรรมพบปะกับแฟนคลับที่ชื่นชอบได้ในประเทศเหล่านั้นได้ คล้ายคลึงกับการส่งออกทางวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่นและเกาหลี นำมาสนใจว่าการเผยแพร่งาน BL อย่างค่อนข้างเป็นอิสระของประเทศไทย¹² จะส่งอิทธิพลต่อผู้เสฟงานดังกล่าวมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีข้อจำกัดและกฎหมายควบคุมการแสดงออกทางเพศอย่างเข้มงวด เช่น ประเทศจีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย เป็นต้น อนึ่ง ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตจากการศึกษา BL Studies มาระยะหนึ่ง พบว่ากลุ่มผู้เสฟงาน BL ในไทย ณ ปัจจุบันไม่ได้มีเพียงผู้หญิงเท่านั้น แต่กลุ่มผู้ชายก็เพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มรักเพศเดียวกัน กลุ่มผู้อ่านดังกล่าวนี้จะตระหนักถึงข้อจำกัดของงาน BL ที่มีต่อเพศสถานะของตน

¹¹ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2559

¹² ละครชุดที่มีเนื้อหาแบบชายรักชายส่วนใหญ่จะฉายผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น LINE TV หรือช่องทีวีดิจิทัล แต่บางเรื่องก็ฉายในช่องฟรีทีวีได้ ต่างจากประเทศอื่น เช่น จีน และเกาหลีที่เผยแพร่ผ่านทางออนไลน์ได้เท่านั้น และบางครั้งก็ถูกระงับการฉายเนื่องจากกฎหมายที่เข้มงวด

หรือได้ใช้งาน BL เป็นเครื่องมือในการต่อร่องอัตลักษณ์ทางเพศหรือไม่ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาเช่นกัน

หนังสือ *Boys Love Manga and Beyond: History, Culture, and Community in Japan* เสนอบทความที่มุ่งศึกษาตัวบทและบริบทจากสังคมญี่ปุ่นอันเป็นประเทศต้นทางของวัฒนธรรมย่อยประเภทนี้ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์แก่งานศึกษาในประเทศไทยที่แม้จะมีความแตกต่างทั้งด้านตัวบทและบริบท แต่การผลิตและบริโภคที่เพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดก็อาจทำให้นักวิชาการไทยค้นพบข้อเสนองานใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจรูปแบบวัฒนธรรมประชานิยมในปัจจุบัน ตลอดจนความซับซ้อนด้านเพศสถานะในประเทศไทยเองที่ก็ทวีความเข้มข้นน่าสนใจมากขึ้นเช่นเดียวกัน

รายการอ้างอิง

- ชยกัทธ จินดาเลิศ. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวชายรักชาย (YAOI) และวิถีทางเพศของวัยรุ่นไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาเพศศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ญาณาร จีรรัตน์กุล. (2550). *YAOI: การ์ตูนเกย์โดยผู้หญิงเพื่อผู้หญิง*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาเพศศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุภาวรัชต์ วัฒนทัฬห. (2557). *ภาพแทนคนรักเพศเดียวกันในนิยายวายจากสื่ออินเทอร์เน็ต*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- McLelland, M., Nagaike, K., Sukanuma, K., & Welker, J. (Ed.). (2012). *Love, sex, and democracy in Japan during the American occupation*. New York: Palgrave Macmillan.